

Çevre Tutum Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevre Tutum Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18483>

Özet

Çevre Tutum Testi (ÇTT), 1993 yılında C. Tosunoğlu tarafından çevre tutumlarının boyutları ve belirleyicilerini sistematik olarak incelemek amacıyla bir yüksek lisans tezi kapsamında ölçek geliştirme çalışması olarak ortaya konmuştur. Bu ölçek, bireylerin çevreye yönelik bilişsel, duygusal ve davranışsal eğilimlerini ölçmeyi hedeflemektedir. Araştırma, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanmış olup, Türkiye başlangıcında çevresel psikoloji alanına önemli bir katkı sağlamıştır.

ÇTT, çevresel koruma, kirlilik algısı ve sürdürülebilirlik konularına dair bireysel farklılıklar tespit etmek için tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi amacıyla, çevresel tutumların çok boyutlu yapısı dikkate alınmış ve bu yapıyı temsil eden maddeler oluşturulmuştur. Ancak, bu grupta sunulan orijinal kaynak verilerinde ölçeğin spesifik geçerlik ve güvenilirlik değerlerine dair detaylı sayısal bilgiler bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevre, çevre tutumları, psikoloji, tutum ölçme, ölçek geliştirme, yüksek lisans tezi, Tosunoğlu.

Yazarlar

C. Tosunoğlu

Amaç

Çevre Tutum Testi'nin temel amacı, bireylerin çevreye karşı sahip oldukları tutumların derinliğini ve kapsamını ölçmektir. Ölçek, özellikle bu tutumların altında yatan boyutlar (örneğin, çevre bilinci, çevre sorumluluğu, çevre aktivizmi) belirlemeyi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, bireylerin çevresel sorunlara karşı duyarlılık düzeyleri ve potansiyel çevresel davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Ölçek, aynı zamanda, çevresel tutumları etkileyen sosyo-demografik ve psikolojik faktörlerin belirlenmesine yönelik ampirik çalışmalar için güvenilir bir araç sağlamayı hedeflemiştir. Bu bağlamda, çevresel eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede veya belirli popülasyonların çevreye karşı gösterdiği eğilimleri çalışmada kullanılabilmektedir.

Yapı

Çevre Tutum Testi, psikolojideki temel tutum kuramlarına dayanarak, bireylerin çevreye yönelik genel ve spesifik inançları, duygusal tepkilerini ve davranışsal niyetlerini kapsayan karmaşık

bir yapıyı ölçmektedir. Genel olarak, tutum yapısı üç ana bileşenden oluşur: bilişsel (bilgi ve inançlar), duygusal (duygular ve değerlendirmeler) ve davranışsal (eylem niyetleri).

Tosunoğlu'nun çalışması, çevresel tutumların yalnızca genel bir ilgi veya sevgi düzeyinden ibaret olmadığını, aynı zamanda spesifik çevresel sorunlara (kirlilik, kaynak tüketimi vb.) yönelik farklılaşmaları tepkileri içerdiğini varsaymaktadır. Ölçeğin maddeleri muhtemelen bu farklı alt boyutları yakalamak üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Orijinal kaynak verilerinde Çevre Tutum Testi'ne ait spesifik geçerlik kanıtları (içerik geçerliği, yapı geçerliği, ölçüt geçerliği gibi) belirtilmemiştir (-). Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilen ölçek olduğu için, Tosunoğlu (1993) çalışmasında mutlaka geçerlik analizleri yürütmüştür. Genellikle bu tür geliştirme çalışmaları, uzman görüşleri alınarak içerik geçerliği sağlanır ve psikometrik özellikleri belirlemek amacıyla yapı geçerliği için faktör analizi uygulanır.

Yapı geçerliğinin incelenmesi, ölçeğin gerçekten de çevresel tutumların öngörülen boyutların ölçüp ölçmediğini kanıtlamak için kritik öneme sahiptir. Bu analizlerin sonuçları büyük olasılıkla tezin sonuç bölümünde detaylıca sunulmuştur.

Güvenirlilik

Orijinal kaynak verilerinde Çevre Tutum Testi'ne ait güvenirlik bilgileri (-) olarak listelenmemiştir. Güvenirlik, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Bir ölçek geliştirme çalışmasında, genellikle iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve/veya test-tekrar test güvenirliği yöntemleri kullanılır.

ÇTT'nin geliştirildiği tezde, maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösteren iç tutarlılık katsayısının hesaplanması beklenir. Yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin ölçtüğü yapıyı tutarlı bir şekilde ölçebildiğini gösterir ve elde edilen sonuçların rastgele hatalardan arındırılmış olduğunu işaret eder.

Faktör Analizi

Tosunoğlu'nun tez başlığı "Çevresel Tutumların Boyutları ve Belirleyicileri Üzerine Bir Çalışma" olduğundan, ölçeğin altında yatan boyutları keşfetmek için Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - Açıklayıcı Faktör Analizi) kullanıldığını güçlü bir şekilde varsayılmaktadır. Bu analiz, başlangıçta oluşturulan çok sayıda maddenin, daha az sayıda anlamlı alt boyutta (faktörde) gruplanıp gruplanmadığını belirlemek için kullanılır.

Faktör analizi sonuçları, Çevre Tutum Testi'nin kaç farklı çevresel tutum boyutunu ölçtüğünü ve

bu boyutlar?n hangi maddelerden olu?tu?unu netle?tirir. Bu boyutlar, çevresel tutumlar?n teorik çerçevesini ampirik olarak desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Orijinal tezde belirtilen derecelendirme bilgisi (-) eksik olsa da, tutum ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme format?n? kullan?r (örne?in, 5'li veya 7'li derecelendirme: "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Muhtemelen üniversite ö?rencileri (Yüksek lisans tezlerinin örneklem tercihi göz önüne al?narak tahmin edilmi?tir).

Age Group: Genç yeti?kinler (18-30 ya? aral???).

Population Details: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) ö?rencileri veya Ankara'da ikamet eden bir örneklem grubu.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i yöntemi kullan?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çevresel psikoloji, tutum ölçümü, ODTÜ, 1993, faktör yap?s?, güvenilirlik katsay?s?, çevresel sorumluluk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (1993 y?l? tezi için).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?inden, ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle tezin yay?mland??? kurum (ODTÜ) ve yazar?n izni gereklidir.

Ücret: Ticari bir ücret bilgisi bulunmamaktadır.

Test Yılı: 1993

Kaynaklar

Tosunoğlu, C. (1993). *A study on the dimensions and determinants of environmental attitudes* (Master's thesis). Middle East Technical University Graduate School of Natural and Applied Sciences, Ankara.

Çevre Tutum Testi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Orijinal kaynak verilerinde Çevre Tutum Testi'nin maddeleri bulunmamaktadır. Maddeler, ilgili yüksek lisans tezinin ekler bölümünde yer almaktadır.